

Luomutilojen EU-tukikoulutuksen täripit

ProAgria Itä-Suomi 2021

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

A white abstract graphic element consisting of several overlapping, curved shapes that resemble a stylized arrow or a series of connected segments, pointing towards the top right. It is set against a solid green background.

Luomusitoumukset

Luomusitoumukset 2021

- Kokonaan **uusia sitoumuksia voi hakea** (valvontaan 30.4. mennessä)
- Uutta sitoumusta voi hakea myös, jos ”vanhalle” luomutilalle tulee enemmän kuin (1 tai) 5 ha uutta korvauskelpoista peltoa
- **Vanhoihin sitoumuksiin voi liittää** alle (1 tai) 5 ha korvauskelpoista uutta peltoa
- Toiselta luomusitoumukselta tuleva peltoala liitetään automaattisesti ”vanhaan” luomusitoumukseen
- **Sitoumustyyppiä voi muuttaa** kasvi <> eläin

Luomusitoumukset 2021

- Jos ei pinta-alan lisäyksiä:
 - Viime vuonna vuoden jatkoa hakeneet tilat voivat hakea uutta jatkoa samoilla ehdoilla
- Vuonna 2016 ensimmäisen luomusitoumuksen tehneet tilat:
 - Jos sitoumus on päättymässä, voi siitä luopua tai hakea vuoden jatkoa *)
 - Jos sitoumus jatkuu edelleen johtuen aiemmasta pinta-alalisäyksestä, on kuitenkin huomioitava alla oleva *)

*) Jos tilan sadot ovat menneet omille tavanomaisille eläimille, on sitoumusta jatkaakseen siirrettävä eläimet luomuun tai viljeltävä myyntikasveja vähintään 30% sitoumusalasta. Mikäli kumpikaan näistä ei täyty, sitoumus raukeaa.

Tarvitaanko viljelyyn myyntikasveja 2021?

- Ensimmäisen luomusitoumus vuonna 2020 -> EI TARVITA
- Ensimmäinen luomusitoumus 2017 tai 2018 -> TARVITAAN keskim. 30%
- Ensimmäinen luomusitoumus 2017 tai 2018 ja omat tavanomaiset eläimet syövät yli puolet sitoumusalan sadosta -> EI TARVITA
- Ensimmäinen luomusitoumus tehty 2016 tai aikaisemmin -> TARVITAAN keskim. 30%
- Omat eläimet luomussa (ja syövät yli puolet sitoumusalan sadosta) -> EI TARVITA
- Rehuntuotantosopimus luomukotieläinsitoumustilan kanssa -> EI TARVITA

Myyntikasvit

Tarkista voimassaoleva luettelo sitoumusehdoista

Ole huolellinen valitessasi kasvikoodia tukihakemukselle

- Valkuaiskasvipitoisesta **seoksesta muista mainita, mitä valkuaiskasveja siinä on.**
- Seoksissa käytettävien valkuaiskasvien tulee olla myyntikasvien luettelossa (Luonnonmukaisen tuotannon korvauksen sitoumusehdot LIITE 2) mainittuja valkuaiskasveja.
- Virna tai virnapitoiset seokset eivät siis käy myyntikasviksi.

Eläintuotannon sitoumukset

- Jos ensimmäinen sitoumus on tehty 2016 -> muista toimittaa **kuitti** eläinten tai eläintuotteiden myynnistä Ely-keskukseen (onnistuu Vipu-palvelun kautta päätukihaun yhteydessä)

Luonnos 2021: Uuden rahoituskauden luomusitoumukset?

Vuodesta 2023 eteenpäin? – tämän hetken tietoja:

Myyntikasvivaatimus (30 %) kaikille luomutiloille, myös kotieläintiloille

- Laskettaisiin **siirtymävaiheen ohittaneesta pinta-alasta**
- Kokonaan uudella luomusitoumustilalla myyntikasvivaatimusta noudatettava neljäntenä vuonna, muilla heti (siirtymäsäännös 2021-2022 aloittaneille tiloille?)
- Myyntikasvivaatimus ei koskisi kasvinviljelytilaa, jos **vähintään 50 %:lla tilan peltoalasta viljellään rehua luomukotieläintilan eläimille**. Kirjallinen sopimus edellytyksenä
- Myyntikasvivaatimus ei koskisi kotieläintilaa, jos **vähintään 50 %:lla tilan peltoalasta viljellään rehua oman tilan luomueläinten rehuksi**

Luonnos 2021: Uuden rahoituskauden luomusitoumukset?

Tuotantoeläimet kasvatettava luomuehtojen mukaisesti

- Poikkeus = kokonaan uusi luomusitoumustila, jossa tuotantoeläimet siirrettävä luomuun neljäntenä sitoumusvuonna
- Ei koskisi tiloja, joissa tuotantoeläimiä alle viisi eläinyksikköä. Tilan on tällöin noudatettava myyntikasvivaatimusta.
- Tuotantoeläimet = lypsylehmät, emolehmät, muut naudat, lampaat, vuohet, emakot, lihasiat, karjut sekä kanat, kukot, broilerit, kalkkunat, hanhet ja ankat ja edellä mainitun siipikarjan emolinnut

Luonnos 2021: Uuden rahoituskauden luomusitoumukset?

Koulutusten jaksottaminen:

- Luomukoulutus ennen sitoumuksen antoa (5 pv), jos kyseessä ensimmäinen luomusitoumus
- Luomukotieläinkoulutus (2 pv) ennen tuotantoeläinten siirtämistä luomuun
- **Sitomusaikainen koulutus** (1 pv; aiheena peltokasvit, avomaan vihannekset tai tuotantoeläimet) tai **Neuvo 2030 hyödyntäminen**

<https://mmm.fi/luomu?fbclid=IwAR3UinM-NUu3sd2hFhm0Znbwca8tNpsGsjK96t7lctacCeGc9E-H7YOjeE>

Luomuvälvonta

Huomioitavaa luomuvälvonnasta

- Luomutarkastusmaksu on muuttunut tuntiperusteiseksi myös kasvintuotannon osalta. **Kaikilla tarkastuksilla hinta on 143€/alkava tunti.** Perusmaksu nousee ja on tänä vuonna 160 €.
- Kirjanpidot kannattaa tehdä valmiiksi ja mahdollisimman selkeiksi sekä etsiä tarvittavat paperit esille, jotta tarkastus on mahdollisimman sujuvaa. Tarkista tarvittavat asiakirjat esim. luomuviljelijäkirjeestä.
- Pikkuhiljaa tulossa sähköinen järjestelmä poikkeuslupien hakuun (esim. siemenluvat), lupamaksuihin on tullut korotus

Huomioitavaa luomuvalvonnasta

Ruokaviraston **luomuviljelijäkirje** tulossa kevään mittaan – LUE TARKKAAN!

Luomuvalvonnassa vuonna 2021 painopisteenä on varastokirjanpito. Viljelijäkirjeen liitteenä on lomake, jolla luomuviljelijä voi kuvata, miten varastokirjanpito hoidetaan tällä hetkellä. "**Varastolomakkeelle**" kirjataan tilan mm. varastojen tilavuudet ja sijainnit. Tehtävä valmiiksi ennen luomutarkastusta -> liitetään luomusuunnitelmaan.

Tee viimeistään nyt **riskiarviointi** eli kirjaa luomusuunnitelmaan tuotannon vaiheet, joissa on olemassa riski, että tuotteen luomuisuus vaarantuu (esim. lisäysaineistohankinnat, tuotteen käsittely tilan ulkopuolella, torjunta-aineen kaukokulkeuma tavanomaiselta pellolta..) ja miten vältät näiden riskien toteutumisen

- Ruokavirasto antaa varotoimenpiteisiin liittyvät yksityiskohtaiset ohjeet ja mallit osana laajempaa ohjeistusta vuoden 2021 loppupuolella. Tämänhetkisen mallipohjan ja ohjeita löydät Ruokaviraston internetsivulta: Ruokavirasto > Viljelijät > Luomutilat > Luomun lomakkeet ja ohjeet > Mallipohjat > Riskienarviointi ja toimintaohjeiden laatiminen

Huomioitavaa luomuvalvonnasta

Eniten huomautuksia ja korjauskehotuksia v 2020

- Luomusuunnitelmasta
- Viljelymuistisiinpanoista
- Rikkakasveista (kasvinsuojelusuunnitelma?)

Huolehdi siis paperit kuntoon! Muista, että Neuvo-rahoituksella on mahdollista tehdä luomutarkastusta edeltävä tsekkikäynti.

Huomioitavaa luomuvälvonnasta

Varo torjunta-ainejäämiä!

- Muista suoja-alueet tavanomaisiin lohkoihin – riittääkö metri? Miten voisit pienentää riskiä kaukokulkeumasta?
- Tavanomaisen urakoitsijan käyttö kylvötoissa tai hivenlannoitteiden ruiskutuksessa?
- Tavanomaisen lisäysaineiston käyttö erityisesti elintarvikeviljan tuotannossa? (Tavanomaisesta siemenestä on löytynyt jäämiä korrenvahvistimesta)
- Vinanssipohjaiset lannoitteet voivat aiheuttaa torjunta-ainejäämien takia kasvuhäiriöitä koisokasveilla (esim. tomaatti, peruna)

Huomioitavaa luomuvalvonnasta

Viherlannoituskasvustona käytettävä herne voi olla kierron ainoa palkokasvi – huomioi tämä mahdollisuus esim. jos monivuotiset nurmet ovat kasvinsuojelunäkökulmasta hankalia kasvinvuorotuksessa

Avokesannolle on oltava aina peruste ja viljelytoimien täytyy olla perusteen mukaisia – esim. monivuotisten rikkojen torjunta edellyttää todellisia torjuntatoimia

- Mielellään lohko kasvipeitteiseksi talven ajaksi
- Avokesannon sijaan suositaan alku-, keski- tai loppukesän kesantoa ja pellon kasvipeitteisyyden maksimointia

Huomioitavaa luomuvalvonnasta

Viljelykierron ulkopuoliset nurmet

- LHP, suojavyöhykkeet, viherkesannot, kuivike/rehu ruokohelpi- ei tuotantonurmet
- Luomusuunnitelmaan kuvaus kasvukunnon ylläpidosta

Sadonkorjuuvaatimus joka 4. vuosi

- Koskee kaikkia viljelykierrossa olevia nurmia tukihakemuksen kasvikoodista riippumatta
- Kasvuston voi niittää maahan viherlannoitukseksi korkeintaan 3 vuotena peräkkäin

Eroaminen luomuvalvonnasta

Jos luomusitoumusta ei enää jatketa, kuuluu tila luomuvalvontaan niin kauan kunnes eroaa siitä kirjallisesti! Sitoumuksen päättymisen EI automaattisesti poista tilaa valvontajärjestelmästä.

- eroamisen jälkeen varastossa olevat tuotteet eivät ole enää luomua

Kysymyksiä ja vastauksia

Jos virnaseoskasvustolla täyttää palkokasvivaatimusta, pitääkö virnaa olla seoksesta 50 %, jos mukana esim. viljaa ja raiheinää, että kasvusto katsottaisiin kokonaiseksi palkokasvivuodeksi?

- Virnaa pitää olla niin runsaasti kasvustossa, että virnan siemenen tuottamaa vihermassaa on merkittävästi enemmän kuin esim. viljaa ja raiheinää.

Laidunnus

Luomueläinten tulee saada mahdollisimman paljon ravintoa laiduntamalla (erityisesti märehitijät ja hevoset!)

Miten tämä toteutuu? Miten voitaisiin toteuttaa entistä paremmin?

Laidunnus on tärkeä osa luomun imagoa, jolla tuotteita markkinoidaan = sen tulisi toteutua myös käytännössä

Poikkeus: yli 1-v sonnit, loppulihotus (vuonna 2021), sairas eläin

Jalostuseläinten hankinta luomukotieläintiloilla

Vuosittain voi hankkia *poikimattomia tavanomaisia naaraspuolisia* eläimiä

- enintään 10 % täysikasvuisten hevos- ja nautaeläinten määrästä
- 20 % täysikasvuisten sikojen, lampaiden, vuohien määrästä

Poikineita naaraspuolisia tavanomaisia eläimiä voi hankkia ainoastaan Elyn luvalla ja eläinten oltava alkuperäisrotuisia (eläinlupa 9)

Myytäessä eläin on joko luomu tai tavanomainen, ei koskaan siirtymävaiheessa.

- Eläin on luomu vasta kun sen siirtymävaihe on kokonaan ohi
- Huomioi erityisesti naudoilla: siirtymävaihe on AINA vähintään 12 kk ja sitten tarkastellaan, että $\frac{3}{4}$ elämästä luomuhoidossa täyttyy

Asiakirjaselvitys kertoo toimijan kuulumisesta luomuvalvontaan ja vaatimuksenmukaisuusvakuutuksella toimija todistaa eläimen tai tuote-erän luomukelpoisuuden!

Pakkausmerkinnät

Esimerkki maamerkinnän käytöstä ja siirtymäajoista:

834/2007

FI-EKO-201

Tuotettu Suomessa

- Käyttö sallittu 31.12.2021 asti valmistuksessa
- Ennen 31.12.2021 valmistetut erät/varastot saa myydä loppuun vuoden 2022 puolella
- Huom. Maa merkintä sallittu, kun enintään 2% raaka-aineista on muualta

848/2018

FI-EKO-201

Suomen maataloudesta

- Käyttö sallittu jo nyt
- Käyttö pakollinen 1.1.2022 alkaen valmistettavissa erissä
- Huom. Maa merkintä sallittu, kun enintään 5% raaka-aineista on muualta

A white abstract graphic consisting of several overlapping, curved shapes that resemble a stylized arrow or a series of steps, pointing upwards and to the right. It is set against a solid green background.

EU-asetus 1.1.2022 alkaen

Muutoksia lisäysaineistotuotantoon?

Monivuotisen siementuotantonurmen perustaminen vain luomulohkolla

Yksivuotisista kasveista:

- Sv1-lohkon sato tavanomaista siementä
- Sv2-lohkon sato sv-siementä (voi käyttää ainakin itse luomusiemenen tavoin)
- Luomulohkon sato on luomusiementä

Kemiallisesti peitatus kantasiemenen käyttö ei enää mahdollista

Uudet vaatimukset eivät vaikuta vuoden 2021 aikana tai sitä aikaisemmin korjattuun luomulisäysaineistoon. Vuonna 2021 tai aiemmin tuotetun, sertifioidun tai tilan oman luomusiemenen vanhat varastot voi siis käyttää loppuun. (huom. erilläänpito ja jäljitettävyys)

Muutoksia lisäysaineiston käyttöön?

Muutokset poikkeuslupakäytäntöihin

- Uuden EU-asetuksen tavoitteena on, että vuonna 2036 luomutiloilla ei käytettäisi enää lainkaan tavanomaisesti tuotettua siementä.
- Siihen asti luomutilat voivat käyttää tavanomaista siementä joko eräkohtaisella tai ns. yleisellä luvalla, jos luomua ei ole saatavilla.
- ELY-keskuksen viljelijälle myöntämä eräkohtainen lupakäytäntö ei muutu.
- Yleinen lupa -käytäntö säilyy, mutta sen soveltamiseen tulee kaksi merkittävää muutosta: ns. kansallinen luettelo ja tiedonkeruu yleisellä luvalla käytetystä tavanomaisesta siemenestä.

Muutoksia siirtymävaiheen lyhennykseen?

Siirtymävaiheen lyhentäminen edellyttää vuodesta 2022 ennakkohyväksyntää

- Riskianalyysi: Tarkastuslaitos arvioi AINA, olisiko jäämätutkimus tarpeellinen.
- Joka tapauksessa tehtävä pakollinen tarkastus paikan päällä ennen kuin tarkastuslaitos vahvistaa siirtymäajan lyhentämisen.

Tee siis hakemus hyvissä ajoin! (Jos olet ilmoittamassa eläimiä luomuvalvontaan 2022, hae pellon ulkopuolisille laidunaloille sv:n lyhennys jo loppuvuodesta 2021)

Muutoksia eläinten hankintaan?

Tavanomaisten jalostuseläinten hankinta tulee luvanvaraiseksi, ml. siitossonnit.

- Luvan myöntää Ely/Ruokavirasto?
- Ennen luvan hakemista toimijan tulee selvittää luomueläinten saatavuus luomueläinrekisteristä. -> Käyttöön otetaan Ruokaviraston ylläpitämä luomueläinrekisteri, jonne toimija voi (halutessaan ja veloituksetta) ilmoittaa myytävänä olevia luomueläimiä.

Uusi asetus korostaa alkuperäisrotujen merkitystä luomutuotannossa.

- Alkuperäisrotuisten tavanomaisten jalostuseläinten hankinta ei edellytä lupaa ja ne voivat olla poikineita (Isk, Lsk, Psk, suomenlammas, kainuunharmaa, ahvenanmaan lammas, suomenvuohi, suomenhevonen).

Muutoksia %-hin?

Rehuannos voi sisältää keskimäärin enintään **25 %** SV2-rehua (31.12.2021 asti 30 %).

Sika- ja siipikarjatiloiilla rehuomavaraisuuden tulee olla vähintään **30 %** (31.12.2021 asti 20 %).

Nauta-, lammas-, vuohi- ja hevoseläimet: vähintään 60 prosenttia rehusta on tuotettava itse tilalla tai, jos tämä ei ole toteutettavissa tai tällaista rehua ei ole saatavilla, tuotettava yhteistyössä muiden, samalta alueelta peräisin olevaa rehua ja rehuaineita käyttävien luonnonmukaisten tai siirtymävaiheessa olevien tuotantoyksiköiden ja rehualan toimijoiden kanssa. Tämä prosenttiosuus nousee **70 prosenttiin 1.1.2024**.

Tavanomaista valkuaisrehua on mahdollista käyttää 31.12.2025 asti, kun toimivaltainen viranomainen vahvistaa, että luonnonmukaisesti tuotetta valkuaisrehua ei ole saatavilla. Käyttö vain **alle 35** kiloisten porsaiden ja **nuoren siipikarjan** ruokintaan.

Muita muutoksia eläintuotantoon?

Nautojen loppulihotusmahdollisuus päättyy (ei voida pitää enää sisätiloissa loppulihotusaikaa 1/5 eläimen elinajasta, enintään 3 kk)

Lääkkeiden varoaika on kaksinkertainen ja aina vähintään 48 tuntia.
(Keskustelu asiasta jatkuu, asia kesken. Mahdollinen tulkinta.)

Mehiläisten pölytyspalvelumahdollisuus loppuu

Muut tuotteet: mm. mehiläisvaha, karstaamaton ja kampaamaton villa, raakavuodat ja käsittelemättömät nahat.

Muutoksia siipikarjan osalta?

Tavanomainen nuorikkokasvatus ei enää mahdollista

Tavanomaisen valkuaisrehun käyttömahdollisuus muuttuu

Paljon muutoksia rakennusten mitoituksiin

Luomutarkastusten määrä jatkossa

- Vähäriskiset toimijat, jos 3 edeltävänä vuonna ei vakavia poikkeamia luomutarkastuksissa, voidaan tarkastusväliä pidentää 24 kk, muutoin 1 fyysinen tarkastus kalenterivuodessa
- Ruokavirasto ohjeistaa myöhemmin, mitkä tilat vähäriskisiä ja mitä tietoja viljelijän toimitettava näissä tapauksissa
- Ylimääräisten tarkastusten määrä kasvaa 5 %:sta 10 %:iin, jotka tehtävä ennalta ilmoittamatta